

NR 126/2014

PREFERENCJE PARTYJNE

PO WYBORZE DONALDA TUSKA

NA PRZEWODNICZĄCEGO

RADY EUROPEJSKIEJ

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2014 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Początek września to w tym roku nie tylko koniec sezonu wakacyjnego, ale także duże zmiany na polskiej scenie politycznej, które zainicjował wybór dotychczasowego premiera i długoletniego lidera Platformy Obywatelskiej na stanowisko przewodniczącego Rady Europejskiej. Pociągnęło to za sobą dymisję rządu Donalda Tuska oraz zapowiedź zmiany przewodniczącego PO. W momencie rozpoczęcia badania¹ wiadomo już było, że następną szefową PO zostanie jej dotychczasowa pierwsza wiceprzewodnicząca marszałek Sejmu Ewa Kopacz, a w trakcie jego przeprowadzania prezydent Bronisław Komorowski powołał ją na stanowisko premiera i powierzył jej misję tworzenia rządu.

Warto przypomnieć, że Donald Tusk funkcję przewodniczącego PO sprawował od 1 czerwca 2003 roku, a prezesa Rady Ministrów od 16 listopada 2007 roku. Można zatem powiedzieć, że jesteśmy świadkami końca pewnej epoki w polskiej polityce. W pierwszym sondażu przeprowadzonym po wyborze Donalda Tuska na przewodniczącego Rady Europejskiej zwiększyła się deklarowana frekwencja wyborcza. Zamiar głosowania w wyborach do Sejmu i Senatu deklaruje obecnie 55% dorosłych Polaków (o 5 punktów procentowych więcej niż przed miesiącem). Jednocześnie po raz kolejny zmniejszył się odsetek badanych twierdzących, że na pewno nie wzięliby udziału w hipotetycznych wyborach (27%, od sierpnia spadek o 4 punkty). W porównaniu z poprzednim miesiącem nieznacznie zmniejszyła się grupa osób niezdecydowanych, czy głosować w potencjalnych wyborach do parlamentu (spadek o 1 punkt do 18%), nadal jest ich jednak więcej niż w czerwcu i lipcu br.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (292) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 11–17 września 2014 roku na liczącej 946 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań													
	2013					2014								
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	w procentach													
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	52	54	57	54	54	58	54	57	52	51	52	51	50	55
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	19	18	15	18	16	18	18	18	18	18	16	16	19	18
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	28	28	28	28	30	24	28	25	30	31	32	33	31	27

Po wyborze premiera Donalda Tuska na przewodniczącego Rady Europejskiej i tuż po złożeniu przez niego dymisji rządu, kiedy wiadomo było, że jego funkcję w partii przejmie Ewa Kopacz, ponownie nastąpiła zmiana lidera w rankingu poparcia dla partii politycznych wśród respondentów zamierzających wziąć udział w ewentualnych wyborach parlamentarnych. Na pierwsze miejsce powróciła Platforma Obywatelska, na którą w połowie września chciało głosować 38% potencjalnych wyborców. Jest to najlepszy wynik partii rządzącej od lutego 2012 roku² i znacznie lepszy (wzrost o 12 punktów procentowych) od uzyskanego przez to ugrupowanie w sondażu przeprowadzonym w drugiej połowie sierpnia. Pomimo utraty pozycji lidera rankingu, Prawo i Sprawiedliwość wraz z Polską Razem Jarosława Gowina i Solidarną Polską Zbigniewa Ziobry³ uzyskało najlepszy wynik od ostatnich wyborów parlamentarnych (33%, od połowy sierpnia wzrost o 1 punkt). Warto też przypomnieć, iż Prawo i Sprawiedliwość ostatnio takim poparciem osób zamierzających głosować w wyborach parlamentarnych cieszyło się w pierwszym kwartale 2006 roku⁴.

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w lutym”, luty 2012 (oprac. K. Pankowski).

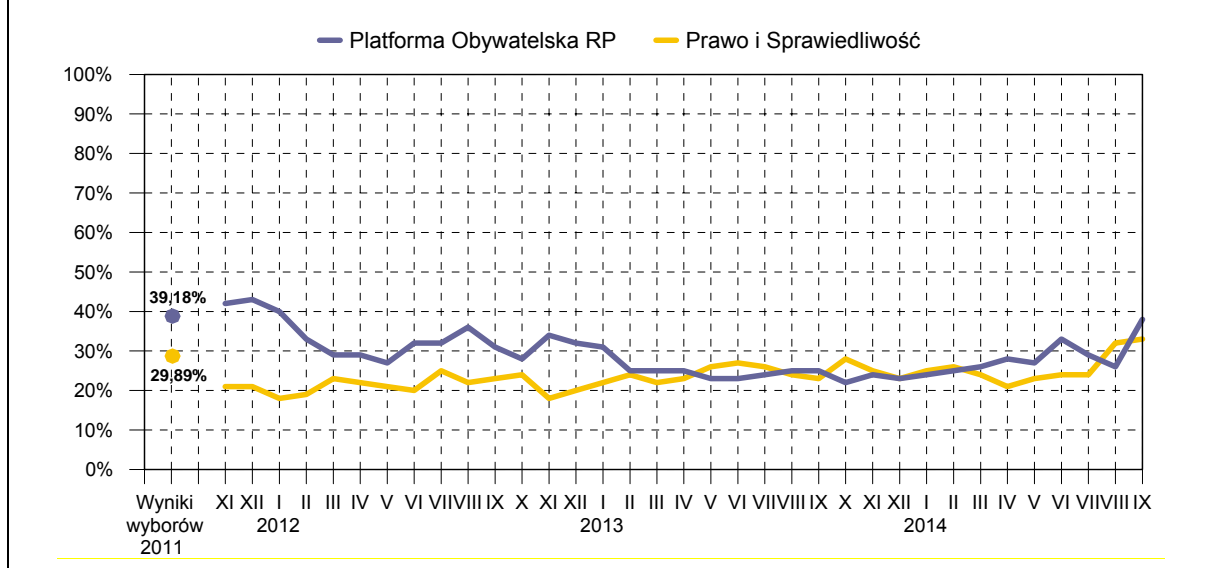
³ 19 lipca br. Prawo i Sprawiedliwość, Polska Razem Jarosława Gowina i Solidarna Polska Zbigniewa Ziobry zawarły polityczne porozumienie w celu stworzenia silnej alternatywy dla obecnej koalicji rządzącej i koordynacji działań zarówno na forum parlamentu, jak i w terenie. Strony porozumienia zobowiązały się do wystawienia swych kandydatów z list Prawa i Sprawiedliwości w nadchodzących wyborach samorządowych, wyborach parlamentarnych w 2015 roku oraz do popierania wspólnego kandydata na Prezydenta RP w 2015 roku. W związku z tym od sierpnia na liście ugrupowań partyjnych Prawo i Sprawiedliwość przedstawiane jest wraz z Solidarną Polską i Polską Razem.

⁴ Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne w marcu”, marzec 2006 (oprac. K. Pankowski).

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH WZIĘCIE UDZIAŁU W POTENCJALNYCH WYBORACH

CBOS

RYS. 1. POPARCIE DLA PO I PIS* WEDŁUG TERMINÓW BADAŃ

* Od sierpnia br. poparcie dla Prawa i Sprawiedliwości wraz z Solidarną Polską Zbigniewa Ziobro i Polską Razem Jarosława Gowina

Tak jak w poprzednich miesiącach, wśród respondentów zamierzających wziąć udział w hipotetycznych wyborach parlamentarnych poparcie dla pozostałych ugrupowań jest znacznie mniejsze niż dla liderów rankingu.

Po trzech miesiącach na trzecie miejsce powróciło Polskie Stronnictwo Ludowe (7%), co jest efektem nie tyle nieznacznego (o 1 punkt procentowy) wzrostu poparcia dla tego ugrupowania, co spadku notowań Sojuszu Lewicy Demokratycznej (6%, spadek o 3 punkty). Identycznym poparciem jak SLD w tym miesiącu cieszy się Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikkego (6%), która również odnotowała nieznaczny (o 1 punkt) spadek poparcia.

Nietrwały okazał się odnotowany w drugiej połowie sierpnia niewielki wzrost poparcia dla Twojego Ruchu (2%, spadek o 2 punkty). Gdyby wybory do parlamentu odbywały się w połowie września, poza Sejmem znalazłyby się także: Polska Partia Pracy – Sierpień '80 (1%) i Prawica Rzeczypospolitej (0,4%).

Tak jak w poprzednich badaniach, respondenci deklarujący zamiar głosowania na partię spoza przedstawionej im listy na ogół chcieliby oddać głos na ugrupowanie, którego jeszcze nie ma (2%).

W połowie września czterech na stu (4%) ankietowanych deklarujących, że na pewno wezmą udział w hipotetycznych wyborach parlamentarnych, nie potrafiło jeszcze określić swoich preferencji partyjnych.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu, to na kandydata której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach*																	
	2013									2014								
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
	w procentach																	
Platforma Obywatelska RP	25	23	23	24	25	25	22	24	23	24	25	26	28	27	32	29	26	38
Prawo i Sprawiedliwość wraz z Solidarną Polską i Polską Razem/ Prawo i Sprawiedliwość	23**	26**	27**	26**	24**	23**	28**	25**	23**	25**	26**	24**	21**	23**	24**	24**	32	33
Polskie Stronnictwo Ludowe	6	6	6	5	5	6	5	7	6	5	4	4	5	4	6	6	6	7
Sojusz Lewicy Demokratycznej	8	9	9	7	9	10	8	10	10	8	8	7	7	9	5	8	9	6
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke	2	2	2	2	2	2	4	1	2	3	4	3	5	5	5	6	7	6
Twój Ruch/Ruch Palikota	2	4	3	3	2	5	4	3	3	3	3	3	1	3	1	2	4	2
Polska Partia Pracy – Sierpień '80	1	1	1	0	0	0	1	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Prawica Rzeczypospolitej	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0,4
Polska Razem Jarosława Gowina/ Polska Jest Najważniejsza	1***	1***	1***	1***	1***	0***	0***	1***	1***	3	2	2	3	2	1	2	-	-
Solidarna Polska Zbigniewa Ziobro	3	2	2	1	2	0	2	1	2	2	2	2	1	1	3	1	-	-
Inne odpowiedzi	3	1	3	3	3	1	3	2	2	1	2	2	2	2	3	2	3	2
Trudno powiedzieć	24	25	23	27	26	26	21	26	26	25	24	27	27	24	20	20	11	4
N=	647	583	535	585	473	494	595	529	482	601	548	611	524	523	527	474	488	513

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach. Z obliczeń wyłączono odmowy odpowiedzi

** Wyniki poparcia dla PiS

*** Wyniki poparcia dla PJN

Początek nowego sezonu politycznego wiąże się w tym roku z dużymi zmianami na polskiej scenie politycznej. Wybór Donalda Tuska na przewodniczącego Rady Europejskiej pociągnął za sobą dymisję rządu oraz – w bliskiej perspektywie – zmianę przewodniczącego Platformy Obywatelskiej. Wszystko to dało asumpt do dyskusji na temat możliwych scenariuszy na najbliższe miesiące, spekulacji dotyczących dalszych losów PO oraz składu nowego rządu. Jednocześnie trwają przygotowania do wyborów samorządowych, co powoduje aktywizację wielu środowisk politycznych. Czynniki te mogły wpłynąć na odnotowany w tym miesiącu znaczący wzrost zainteresowania Polaków udziałem w hipotetycznych wyborach parlamentarnych

W pierwszym sondażu przeprowadzonym po wyborze Donalda Tuska – dotychczasowego lidera Platformy Obywatelskiej – na przewodniczącego Rady Europejskiej PO odnotowała znaczący wzrost poparcia i dzięki temu ponownie powróciła na czoło rankingu. Lepsze notowania Platformy Obywatelskiej mogą być zarówno efektem docenienia jej wieloletniego lidera przez przywódców Unii Europejskiej, jak i wzrostu deklarowanej frekwencji wyborczej oraz krystalizacji poglądów potencjalnych wyborców. Być może PO nieco zyskała także kosztem partii lewicowych, czyli SLD i TR, które w porównaniu z sierpniem mają gorsze wyniki.

Pomimo utraty pozycji lidera Prawo i Sprawiedliwość we wrześniu po raz kolejny poprawiło swoje notowania – najprawdopodobniej odbierając od potencjalnych wyborców premię za decyzję o wspólnym starcie w nadchodzących wyborach wraz z Polską Razem Jarosława Gowina i Solidarną Polską Zbigniewa Ziobro.

Opracowała
Barbara BADORA

Tabela 1

		Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ęła)by Pan(i) w nich udział?			Liczba osób
		Na pewno wziął(ęła)by w nich udział	Nie wiem, czy wziął(ęła)by w nich udział	Na pewno nie wziął(ęła)by w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		55	18	27	939
Płeć	Mężczyźni	60	13	27	456
	Kobiety	50	22	28	483
Wiek	18–24 lata	52	21	27	102
	25–34	53	18	29	188
	35–44	49	18	33	166
	45–54	56	19	26	147
	55–64	55	17	28	166
	65 lat i więcej	64	15	21	170
Miejsce zamieszkania	Wieś	54	17	29	374
	Miasto do 19 999	57	21	21	138
	20 000 – 99 999	45	19	37	179
	100 000 – 499 999	54	21	25	154
	500 000 i więcej mieszk.	76	8	16	95
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	42	19	39	192
	Zasadnicze zawodowe	49	21	30	230
	Średnie	57	15	27	290
	Wyższe	69	16	15	227
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	75	11	14	96
	Średni personel, technicy	50	18	33	37
	Pracownicy adm.-biurowi	70	8	22	56
	Pracownicy usług	40	27	33	57
	Robotnicy wykwalifikowani	39	20	41	100
	Robotnicy niewykwalifik.	50	20	29	51
	Rolnicy	52	19	28	37
	Pracujący na własny rach.	71	11	17	46
	Bezrobotni	43	17	40	70
	Emeryci	61	15	24	204
	Renciści	50	25	25	57
	Uczniowie i studenci	52	23	25	76
	Gospodynie domowe i inni	47	23	29	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	67	16	17	118
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	50	14	35	69
	sekt. prywat. poza rolnict.	53	17	30	254
	prywatnym gosp. rolnym	56	15	29	41
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	40	23	38	116
	501–750	46	19	35	119
	751–1000	55	20	25	115
	1001–1500	61	15	24	173
	Powyżej 1500 zł	67	13	20	213
Ocena własnych war. mater.	Złe	46	14	41	112
	Średnie	49	23	29	428
	Dobre	64	14	22	399
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	57	18	26	61
	Raz w tygodniu	61	17	23	386
	1–2 razy w miesiącu	51	24	25	146
	Kilka razy w roku	49	18	33	226
	W ogóle nie uczestniczy	52	13	35	121
Poglądy polityczne	Lewica	55	21	24	148
	Centrum	54	17	28	310
	Prawica	75	10	15	270
	Trudno powiedzieć	30	26	44	211

Tabela 2

		Na kandydata której partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?				
		Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Partia Pracy – Sierpień 80 (PPP)	Polskie Stronnictwo Ludowe (PSL)	Prawica Rzeczypospolitej (PR)
		%	%	%	%	%
Ogółem		6	38	1	7	0
Płeć	Mężczyźni	10	37	2	7	
	Kobiety	2	39	0	8	1
Wiek	18–24 lata	21	17		8	
	25–34	10	40	1	8	1
	35–44	3	36		10	
	45–54	6	43	1	9	1
	55–64	2	39	1	5	
	65 lat i więcej		44	3	4	
Miejsce zamieszkania	Wieś	4	27	0	12	1
	Miasto do 19 999	1	52	1	7	
	20 000 – 99 999	9	41	4	5	
	100 000 – 499 999	11	45	1	1	
	500 000 i więcej mieszk.	6	42		4	
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	34	3	9	
	Zasadnicze zawodowe	1	35	1	12	1
	Średnie	8	40	2	6	
	Wyższe	6	41		5	1
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	4	45		3	1
	Średni personel, technicy	7	43			
	Pracownicy adm.-biurowi	8	41		3	
	Pracownicy usług	6	21		16	
	Robotnicy wykwalifikowani	4	43		12	
	Robotnicy niewykwalifik.		41		7	
	Rolnicy	6	23		23	
	Pracujący na własny rach.	14	53		3	
	Bezrobotni	4	30	6	4	
	Emeryci		45	2	4	
	Renciści	5	25	4	6	3
	Uczniowie i studenci	24	14		11	
Pracuje w:	Gospodynie domowe i inni	8	32		25	
	inst. państw., publicznej	1	44		3	
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	10	30		9	
	sekt. pryw. poza rolnict.	9	43		6	1
	prywatnym gosp. rolnym	5	29		21	
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	3	37		13	
	501–750	7	35	2	8	2
	751–1000	7	36		8	
	1001–1500	5	45	3	3	
	Powyżej 1500 zł	4	44	1	6	
Ocena własnych war. mater.	Złe	7	28	4	7	2
	Średnie	6	39	1	5	
	Dobre	6	40	0	9	0
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	12		2	
	Raz w tygodniu	4	30	1	9	0
	1–2 razy w miesiącu	6	37	1	11	1
	Kilka razy w roku	9	53	2	7	
	W ogóle nie uczestniczy	9	58	1		
Poglądy polityczne	Lewica	1	47		9	
	Centrum	4	46	2	8	1
	Prawica	10	26	1	7	0
	Trudno powiedzieć	4	44	1	4	

Tabela 2 cd.

		Na kandydata której partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?					Liczba osób
		Prawo i Sprawiedliwość (PiS) wraz z Solidarną Polską i Polską Razem	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Twój Ruch	Inna	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		33	6	2	2	4	513
Płeć	Mężczyźni	30	6	2	3	3	270
	Kobiety	37	6	1	1	5	243
Wiek	18–24 lata	44	1		2	6	52
	25–34	24	3	3	4	5	99
	35–44	35	10		3	2	79
	45–54	32	3	1	1	2	82
	55–64	34	10	1	3	4	92
	65 lat i więcej	35	7	3		5	109
Miejsce zamieszkania	Wieś	43	4	2	1	6	201
	Miasto do 19 999	29	1	2	3	4	78
	20 000 – 99 999	21	13	1	3	2	80
	100 000 – 499 999	26	6	1	2	6	82
	500 000 i więcej mieszk.	34	8	2	4		72
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	38		3	3	3	80
	Zasadnicze zawodowe	41	4	1	1	4	112
	Średnie	31	5	3	1	4	164
	Wyższe	27	12	1	4	5	156
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	11	1	3	8	72
	Średni personel, technicy	36	7		7		16
	Pracownicy adm.-biurowi	32	4	2	10		39
	Pracownicy usług	40	5			13	23
	Robotnicy wykwalifikowani	31	8			3	39
	Robotnicy niewykwalifik.	48				4	26
	Rolnicy	49					19
	Pracujący na własny rach.	16	7	3		3	33
	Bezrobotni	42	4	3		7	30
	Emeryci	34	7	2	2	4	124
	Renciści	36	9	5		6	29
	Uczniowie i studenci	43	2		3	3	38
	Gospodynie domowe i inni	20	6	6	4		24
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	30	8	1	4	9	78
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	36	5	2	7		35
	sekt. prywat. poza rolnict.	28	8	1	2	4	134
	prywatnym gosp. rolnym	46					23
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	37		5		4	46
	501–750	35	3	2	2	5	54
	751–1000	40	4	1	2	1	64
	1001–1500	30	5		6	4	106
	Powyżej 1500 zł	28	11	2	2	3	142
Ocena własnych war. mater.	Złe	39	3	3	2	5	51
	Średnie	36	6	2	1	4	208
	Dobre	30	7	1	3	4	254
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	74			4	5	34
	Raz w tygodniu	44	5	1	1	6	232
	1–2 razy w miesiącu	27	6	5	1	4	74
	Kilka razy w roku	16	6	2	3	2	109
	W ogóle nie uczestniczy	10	13	1	4	3	63
Poglądy polityczne	Lewica	12	24	2	2	2	81
	Centrum	25	5	2	2	6	166
	Prawica	49	1	1	2	2	201
	Trudno powiedzieć	31	2	3	4	7	64